

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

**Isaac
Newton**

1642 - 1727

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözlü

Yıl 1653. Küçük Isaac Newton, anneanesiyle birlikte İngiltere'nin Lincolnshire bölgesinde küçük bir kasabada yaşamaktadır.

Ay ne kadar güzel, değil mi anneanne? Bir madalyon kadar parlak, bir top gibi yusuvarlak!

Evet, çok güzel Isaac. Ama artık yatsan iyi olur. Yarın okulun var.

Ay bir topa benziyor gerçekten.

Evet Simitçiğim. Dolunayda öyle olur.

Yatağına girdiğinde Newton, anneanesine az önce Ay'ı izlerken aklına gelen bir soru sorar...

Peki topu elimizden bıraktığımızda yere düşüyor da Ay neden yere düşmüyor anneanne?

Eee... Şey... Nereden bileyim oğlum? Düşünme böyle şeyleri, hadi uyu artık!

Hah! Soruya bak şimdi.

Eh, Newton'un anneanesi olmak kolay değil elbette!

Newton, çevresini dikkatle incelemekte, gözlemlerini anlamlandırabilmek için çaba göstermektedir.

Evet ama bunun bir açıklaması olmalı. Of! Yanıtlanması gereken ne çok soru var.

Bence de. Örneğin, öykü bitince ne yiyeceğimizi! Ne yesek Peynir? Tavuk mu, balık mı?

Sırası mı şimdi bunu düşünmenin Simitçiğim? Dur, daha yeni başladık...

Newton, aklına takılan daha pek çok sorunun yanıtını bulabilmek için okula devam eder ve iyi bir eğitimden geçer. Ne var ki insanlık, henüz onun merak ettiği konularda yeterli bilgi birikimine sahip değildir.

Öğretmenlerim bilgilenmem için ellerinden geleni yapıyor ama yine de sorduğum pek çok şeye yanıt veremiyorlar... Peki, ne yapacağım ben?

Anlaşılan iş başa düştü Newton kardeş. Haydi bakalım!

Evet! Bir biliminsanı ol Newton. O soruların yanıtlarını kendin bul ve dünyanın gidışatını değiştir.

Eğitimle geçen yıllar boyunca Newton, kendisinden önce yaşamış filozofların, gökbilimcilerin, matematikçilerin ve fizikçilerin eserlerini okur. Onların söyledikleri ve yazdıklarıyla kendi aklından geçenleri bir araya getirmeye, merak ettiği konulardaki eksiklikleri belirlemeye başlar. O dönemde bütün Avrupa'yı kasıp kavuran bir veba salgını nedeniyle okula birkaç yıl ara vermek zorunda kalması, evine kapanıp tüm bu konular üzerine bol bol düşünüp çalışmasına olanak sağlayacaktır.

Bir gün Newton hem güzel havanın tadını çıkarmak hem de çalışmaya devam etmek için bahçedeki elma ağacının altına oturur. Ancak onu bir sürpriz beklemektedir...

Bu olay, Newton'a ve dolayısıyla insanlık tarihine yeni bir pencere açacaktır...

Donk!

Ay! Az daha kafasına düşüyordu koca elma.

Daha akılda kalıcı olsun diye bu anı o şekilde anlatanlar da var aslında, ama burada önemli olan, elmanın nereye düştüğü değil, Newton'a ilham vermiş olması.

Tabii ya! Topların ve elmaların yere düşüşü... Ay'ın ve diğer gök cisimlerininse gökte asılı kalması... Aslında bunların hepsi birbiriyle ilişkili!

Nasıl yani?

Okumaya devam edelim, anlatırız...

Newton artık yengeçimi üzerine çalışmaktadır. Bu çalışmayı tamamlayabilmesi için, o güne kadar matematikle ilgili bilinenler yeterli gelmez. Böylece Newton önce matematiğe farklı bir bakış getirir. Takip eden yıllar içinde kuramlar geliştirir; "kütleçekim" ve "hareket kanunlarını" ortaya koyar.

Newton Ay ve Dünya'nın birbirine etkisini incelerken optik bilimine de ilgi duyar. Gök cisimlerini daha iyi inceleyebilmek için daha iyi bir teleskop yapmaya çalışırken ışığın davranışını da gözlemler. Beyaz ışığın bir prizmadan geçince ortaya çıkardığı renk bandından yola çıkarak renklerin oluşumunu açıklar.

Newton matematikle ilgili çalışmalar da mı yapmış?

Evet Simitçiğim. "Kalkülüs" denen matematik dalının gelişmesini sağlamış.

Aaa, ne güzel renkler! Gökkuşağı gibi! Peki ama prizma ne Peynir?

Prizma, Newton'un elindeki üçgen şeklindeki cam parçası Simitçiğim. Gökkuşağı da ışığın yağmur damlalarından geçmesiyle oluşuyor zaten.

Newton, yüzyıllar boyunca bilimi şekillendirecek olan pek çok eser ortaya koyar. Bunların arasında "Doğa Felsefesinin Matematik İlkeleri", daha yaygın bilinen adıyla "Principia" öncülüğü ve eşsizliğiyle bilim dünyasını adeta büyüler. Yazarını da hak ettiği büyük üne kavuşturur.

OPTİK
EVRENSEL MATEMATİK
İNTEGRAL VE DİFERANSİYEL YÖNTEMLERİ
YÜRÜYENDEKİ NESNELERİN HAREKETLERİ
DOĞA FELSEFESİNİN MATEMATİK İLKELERİ

$f = m \cdot a$

Ne çok çalışmış insanlığı aydınlatmak için!

Evet Simitçiğim. Isaac Newton'a çok şey borçluyuz gerçekten.

Isaac Newton hayal gücü, çalışkanlığı ve evrenin işleyişini anlama ve açıklamaya yönelik becerileriyle insanlık tarihinin en büyük bilim insanlarından biridir. Öyle ki matematik, gökbilim, fizik ve optik alanında insanlığa sağladığı katkılardan yalnızca biri bile adını ölümsüzleştirmeye yeterlidir.

Bu büyük bilim insanı ölümünden kısa bir süre önce kendinden şöyle söz etmişti: "İnsanların hakkımda ne düşündüğünü bilmiyorum ama ben kendimi, henüz keşfedilmemiş gerçeklerle dolu bir okyanusun kıyısında oynayan, düzgün bir çakıl taşı ya da güzel bir deniz kabuğu bulduğunda sevinen bir çocuk gibi görüyorum."

Bravo sana Newton Amca!

Haydi bakalım, şimdi söyle... Tavuk mu istiyor canın, balık mı?